

Public consultation
Legal proposal on information to patients
Reactie Vlaams Patiëntenplatform vzw

Het Vlaams Patiëntenplatform vzw (VPP) is een onafhankelijke koepelorganisatie van momenteel 93 patiëntenverenigingen uit Vlaanderen die streeft naar een toegankelijke zorg op maat voor de patiënt en zijn omgeving. Het Vlaams Patiëntenplatform vzw wenst dat de patiënten op actieve wijze deelnemen aan het gezondheidsbeleid en de gezondheidszorg. De projecten van het Vlaams Patiëntenplatform vzw worden gedragen door afgevaardigden uit de patiëntenverenigingen. Op die manier kan het Vlaams Patiëntenplatform vzw in verschillende materies de stem van de patiënt laten klinken. Ook wat betreft informatie aan patiënten, kan het Vlaams Patiëntenplatform vzw de stem van de patiënt formuleren.

Algemeen standpunt VPP: informatie over geneesmiddelen kan nooit op een objectieve en neutrale manier door de farmaceutische industrie – als belanghebbende partij – gecommuniceerd worden.

Informatie van de farmaceutische industrie is niet objectief

De informatie van de farmaceutische industrie waarvan sprake is in het wetgevingsvoorstel wordt door patiënten niet ervaren als objectieve waardevolle informatie, maar als verdoken reclame. Informatie van de industrie is niet objectief en beoogt altijd commerciële doeleinden. Patiënten vrezen dat de 'informatie' die de industrie wilt verspreiden naar patiënten toe wervend van aard zal zijn met als enige doel om meer te verkopen.

Het voorstel om een nationaal coreguleringsorgaan op te richten waarin de farmaceutische industrie zelf vertegenwoordigd is, is volgens het VPP geen goed idee. De farmaceutische industrie is dan immers rechter en partij.

De Europese Commissie maakt een onderscheid tussen informatie van het push-type en informatie van het pull-type. De eerste (push) wordt ongevraagd aan de patiënt voorgeschied, zoals bijvoorbeeld via de televisie, radio, geschreven pers, enz. Dit is informatie die hij niet actief zoekt, maar ongevraagd ontvangt. Informatie van het pull-type daarentegen is informatie die de patiënt zelf actief opzoekt door bijvoorbeeld naar bepaalde websites te surfen of vragen te stellen via internet. In het wetgevingsvoorstel wordt geformuleerd dat informatie van het push-type minder gecontroleerd zal worden dan informatie van het pull-type. Informatie die patiënten dus zelf opzoeken zal strenger gecontroleerd worden dan de informatie die ze ongevraagd ontvangen via de media. Maar is het niet die informatie, die patiënten ongevraagd gaan ontvangen, die het meest 'gevaarlijk' en beïnvloedend is? Het is dus net die informatie die extra gecontroleerd moet worden! De informatie die ongevraagd op patiënten afkomt, leunt het dichtst aan bij reclame en heeft daarom volgens het VPP extra controle nodig.

Informatie over voorschriftplichtige geneesmiddelen moet in de eerste plaats van de voorschrijver komen

Patiënten willen als volwaardige partner betrokken worden bij het management en de controle van hun eigen gezondheid. Dat impliceert dat ze nood hebben aan objectieve, vlot toegankelijke, begrijpbare, relevante en wetenschappelijke informatie die ze verwachten van hun arts en apotheker en niet van de industrie.

Wat betreft voorschriftplichtige medicatie hebben patiënten het meeste vertrouwen in hun arts als het op informatie aankomt. De voorschrijver is en blijft voor patiënten de eerste raadgever. Wanneer een zorgbeoefenaar een geneesmiddel voorschrijft, is het zijn taak om de patiënt voldoende te informeren over dat geneesmiddel. Wanneer daarna ook de apotheker zijn taak en verantwoordelijkheid als farmaceutische zorgverstrekker opneemt, hebben patiënten geen behoefte meer aan informatie van de industrie. Patiënten verwoorden het als: een te veel aan informatie is in deze materie even erg als een tekort aan informatie. Het is duidelijk dat patiënten voor de industrie geen informatietaak weggelegd zien en zich afvragen welke meerwaarde informatie van de industrie hen nog kan bieden.

Gevaar bij informatieverstrekking door de farmaceutische industrie: creëren van behoeften op vlak van geneesmiddelen die leiden tot overconsumptie

Wanneer informatie over voorschriftplichtige geneesmiddelen door de farmaceutische industrie toegelaten wordt, bestaat er niet alleen het gevaar van commercieel getinte en wervende 'informatie', maar vrezen patiënten dat we in de toekomst meer en meer te maken zullen krijgen met aanbodgestuurde ziekten of gecreëerde behoeften. Hiermee bedoelen we dat hoe meer mensen door de industrie benaderd gaan worden met informatie over geneesmiddelen, hoe meer ze gaan denken dat ze deze nodig hebben. Dergelijke informatie gaat als het ware behoeften creëren en dus kunnen we spreken van aanbodgestuurde ziekten of kwalen. Hoe meer patiënten over een bepaald geneesmiddel horen, over de werking, indicaties, enz. , hoe meer ze gaan denken dit nodig te hebben. Ook al hebben ze in werkelijkheid helemaal geen nood aan dergelijk product. Op die manier kan de farmaceutische industrie mensen laten denken dat ze nood hebben aan een geneesmiddel en kan ze, wanneer de patiënt de arts tot voorschrijven heeft aangezet, de verkoopcijfers van dat geneesmiddel zien stijgen.

De filter blijft – gelukkig – nog altijd de arts die het product moet voorschrijven vooraleer de patiënt dit kan aanschaffen. Maar wat als de arts in deze kwestie eerder 'meegaand' is of wanneer het betreffende geneesmiddel ook te koop is via het 'alternatieve circuit'.

Jammer genoeg zijn er concrete voorbeelden van geneesmiddelen waarmee het nu reeds fout loopt. In dit kader denken we bijvoorbeeld aan Rilatine, een voorschriftplichtig geneesmiddel waarvan veel ouders, leerkrachten,... denken dat hun kinderen dat nodig hebben om rustig te zijn. En dat te koop blijkt te zijn via het internet, op speelplaatsen,... of dat ouders gewoon doorgeven aan elkaar. Op die manier ontstaat er een gecreëerde behoefte en een overconsumptie van dit geneesmiddel. Lang niet alle kinderen die dit geneesmiddel nemen, hebben er echt (medisch bewezen) nood aan. Het is maar door de mediatisering van de laatste jaren dat veel ouders denken dat hun kind er nood aan heeft. Wanneer de farmaceutische industrie toelating krijgt om zomaar informatie over voorschriftplichtige geneesmiddelen de wereld in te sturen, zal dit ook het geval worden voor veel andere geneesmiddelen en indicaties.

Als men weet dat er nu al te veel geneesmiddelen voorgeschreven worden, wat gaat dat dan zijn wanneer mensen via de media benaderd gaan worden met reclame (verpakt als informatie)?

Het Vlaams Patiëntenplatform vzw vraagt om NIET door te gaan met het wetgevingsvoorstel om de farmaceutische industrie patiënten te laten informeren over voorschriftplichtige geneesmiddelen omdat:

- informatie van de farmaceutische industrie altijd commercieel verankerd en dus niet objectief is;
- informatie over voorschriftplichtige medicatie in de eerste plaats van de voorschrijver en de apotheker moet komen;
- het gevaar van het creëren van behoeften en overconsumptie reëel is;
- ...

Het Vlaams Patiëntenplatform vzw is bezorgd om de wending die de Europese Commissie nu neemt. Na het verbod op reclame voor voorschriftplichtige geneesmiddelen, hoopte het VPP dat de volgende stap een verbod op reclame voor niet-voorschriftplichtige geneesmiddelen zou zijn. Dit omwille van de interacties en de gevaren die deze geneesmiddelen ook met zich meebrengen. Maar in de plaats daar van wil de Europese Commissie informatie van de farmaceutische industrie over voorschriftplichtige geneesmiddelen toelaten...

Het VPP hoopt dat de stem van de patiënten in dit debat, zowel op nationaal als op Europees niveau, even zwaar zal doorwegen als de belangen en de lobby van de farmaceutische industrie.

Vlaams Patiëntenplatform vzw
April 2008